

Co-creatie biedt kansen aan ondernemers

OPINIE

Door enkel individueel te innoveren laten ondernemers kansen liggen. Co-creatie kan de snelheid en het succes van innovatie vergroten.

DOOR JEFF GASPERSZ

Innovatie is voor agrarische ondernemers vaak de enige weg om een hogere productiviteit en groei te realiseren en daarmee continuïteit te borgen. Tegelijkertijd bestaat de neiging bij ondernemers om de innovatie-uitdagingen alleen met het eigen bedrijf aan te gaan. Ik ben er echter van overtuigd dat we door innovatiericht samen te werken, te co-creëren, de snelheid en het succes van innoveren kunnen vergroten.

Co-creatie is het proces waarmee u nieuwe oplossingen en innovaties bedenkt samen met andere partijen. Dat kunnen andere agrarische ondernemers, leveranciers of afnemers zijn maar bijvoorbeeld ook kennisinstellingen. Het grote voordeel van deze samenwerking is dat u zich, in het complexe proces van innoveren, bewust wordt van de eigen vaste patronen, u de kennis en perspectieven krijgt aangevoeld van inspirerende partners en ook daadwerkelijk samen een innovatief idee kunt realiseren. Een co-creatie kan de optimale win-win zijn voor innovatie in uw bedrijf.

Voedsel families

Een mooi voorbeeld van co-creatie in de agrarische sector zijn de Voedsel families Zuid-Holland (www.voedsel-families.nl). Dat is een open netwerk voor innovatie in de grondgebonden land- en tuinbouw in Zuid-Holland waar inmiddels 100 agrarische ondernemers met elkaar samenwerken. De ambitie is via projecten er 2.500 te betrekken. Er worden onder meer proeftuinen opgezet voor het experimenteren met nieuwe duurzame productiewijzen door de land- en tuinbouwsector. Een melkveehouder gaf het voordeel van dit co-creatienetwerk mooi aan. Het stimuleerde hem door te gaan met een vernieuwing in zijn bedrijf: "Andere deelnemers aan de voedsel families waarmee ik sprak, zagen niet de belemmeringen die ik

FOTO: BERT JANSSEN

FoodLabPeel is een co-creatieproject van de intensieve veehouderij in de Peelregio in Brabant en de creatieve sector.

zag. Daardoor werd ik geïnspireerd om verder na te denken", zei hij deze maand in V-focus.

Soms helpt het bij co-creatie om de druk op de ketel te zetten. Zo zal er binnkort een co-creatie-event worden georganiseerd (Agri Future Event van LTO Noord op 18 en 19 januari 2018) waarin partijen uit de land- en tuinbouwsector worden uitgenodigd om binnen 24 uur tijd 240 projectideeën te

Er ontstaan kansen waar iedereen van kan profiteren

genereren voor de toekomst van boeren en tuinders in Nederland. Ik heb vele van zulke co-creatiebijeenkomsten mogen begeleiden en ik heb vaak gezien dat er een driedubbele oogst ontstond: er ontstaan kansen waar iedereen van

kan profiteren. Daarnaast neemt de betrokkenheid met en enthousiasme voor gezamenlijk innoveren toe en ten slotte leer je ook, door het kennismaken van de andere zienswijzen, buiten de eigen vaste kaders te denken.

En dan zijn er nog die prachtige initiatieven op het gebied van co-creatie waar een kruisbestuiving tot stand komt met andere sectoren. Denk aan het Agri meets Design-platform (www.agrimeetsdesign.com) dat het co-creatieproject FoodLabPeel is gestart voor samenwerking tussen intensieve veehouders uit de Peelregio in Brabant en ondernemers uit de creatieve sector, zoals ontwerpers. Het heeft geresulteerd in verrassende uitkomsten, waarbij bijvoorbeeld de consument langs originele manieren meer inzicht kreeg in het werk van de boer en de differentiatie van het product.

Voorwaarden

Om profijt te hebben van co-creatie is

het belangrijk dat de ondernemer een open houding heeft en de problemen en uitdagingen rond innovatie wil delen met anderen. Dat vraagt om vertrouwen. Het is vanzelfsprekend dat het eigenbelang van partijen een grote rol speelt bij co-creatie. Echter dat eigenbelang is bij innovatie het meest gediend bij samenwerking, omdat innoveren een onzeker proces is met vele vragen en vaak leemten in de kennis. Het delen van vragen en oplossingen met andere partijen die ook willen innoveren kan daarbij bevrijdend en ondersteunend zijn. Zie co-creatie daarom ook als een vorm van risicoreductie. Wanneer meer ondernemers meedenken en mee-innoveren, is de kans van slagen van uw eigen innovatie groter. En daarmee waarborgt u de continuïteit van uw bedrijf.

□ Prof. dr. Jeff Gaspersz, hoogleraar innovatie Nyenrode Business Universiteit en ondernemer (www.jeffgaspersz.nl).

Niet kiezen is voor loonwerker geen optie

DOOR JACO GERRITSEN

OPINIE

Momenteel zijn er allerlei ontwikkelingen in de landbouw op het gebied van sensoren, smart farming, drones, autonome robots, slimme ledverlichting en big data. Zowel de veehouder als de loonwerker zal op deze ontwikkelingen moeten inspelen om ook klaar te staan voor de techniek en de wet- en regelgeving van de toekomst.

Wij, als loonwerker, zien vooral kansen in de toekomst om op de ontwikkelingen in de landbouw in te spelen. Het is van belang dat de loonwerker zijn dienst kan aanbieden die aansluit op de vraag van de veehouder, dus ook op het gebied van precisielandbouw in de toekomst. Wij zien een toenemende vraag van moderne veehouders die steeds meer data vanuit de loonwerker willen ontvangen. Zo willen steeds meer veehouders weten hoeveel kilo droge stof er van een perceel afgehaald is. Ook willen ze weten wat de goede en de minder goede gedeeltes zijn van hun perceel. Dit kan gedaan worden door de gewassen te scannen met een drone, waarin wij geïnvesteerd hebben.

Daarnaast is de verwachting dat de wet- en regelgeving ook steeds strakker zal worden op het gebruik van mest-

Loonwerkers staan voor uitdagende keuzes in de toekomst op het gebied van nieuwe, duurzame technologieën in de landbouw.

stoffen en bestrijdingsmiddelen. Onze verwachting is dat de wetgever in de toekomst ook steeds meer gebruik wil maken van precisielandbouw, zodat de meststoffen die over het land verspreid worden zo veel mogelijk benut worden en dat er zo min mogelijk uitspoeling zal zijn van bestrijdingsmiddelen en niet opgenomen meststoffen.

Zaken voor de loonwerker

Dat zijn typisch zaken voor de loonwerker; voor de individuele boer zijn ze te duur. Zo zal de loonwerker van de toekomst moeten investeren in nieuwe, duurzame technologieën. Hierbij kunt u denken aan weeginstallaties op de kipper of silagewagens, nir-sensor om plaatsspecifiek drijfmest uit te rijden of oogstgegevens te verzamelen, dro-

FOTO: PETER ROEK

Op beurzen zijn ze al te zien: robottrekkers die zonder bestuurder het land op kunnen.

nes, Veri-scan, kunstmeststrooier, veldspuit, kalkmeststrooier die plaatsspecifiek hun afgifte kunnen regelen.

Om verkeerde investeringen te voorkomen moet de loonwerker goed luisteren naar zijn klanten en soms ook samenwerken met collega's in de regio. Door op sommige gebieden samen te werken, kunnen loonwerkers wél aan de vraag voldoen van de veehouders en is een machine of technologie ook rendabel te maken.

Op de Agritechnica in Hannover was weer te zien hoe de landbouw bezig is

om op allerlei manieren gps in te zetten. Er was geen machine meer te zien die niet uitgerust is met gps. Momenteel is dit zover ontwikkeld dat je als loonwerker niet meer om gps heen kunt en al helemaal niet met de nieuwe wetgeving die aan Brussel is voorgesteld op het gebied van (drijfmest)rijenbemesting en onderzaaien in de mais.

Een keerzijde van deze ontwikkelingen is dat de kleine loonwerkers moeite zullen hebben om de ontwikkelingen bij te houden. Wat je vandaag koopt kan morgen al weer achterhaald zijn.

Robots

Ik denk ook dat in de toekomst steeds meer gebruik gemaakt zal worden van robots in de landbouw. Dit vraagt ook een verandering van de medewerkers van loonbedrijven, die goed op de hoogte moeten zijn van deze technieken. Hier ligt ook een taak voor scholen en bedrijven. Samengevat: de loonwerker moet mee met de ontwikkelingen. Nu moeten keuzes worden gemaakt, investeringen gedaan. Wie eenmaal achteropraakt, komt moeilijk weer bij. Loonwerkers moeten kiezen met welke ontwikkelingen zij mee willen gaan.

Niet kiezen is geen optie.

□ Jaco Gerritsen, bedrijfsleider bij loonbedrijf CWV Barlo bv in Aalten.